

REVOLUȚIONARUL ȘI UNIONISTUL DIMITRIE SCARLAT MICLESCU (1820—1896) — UN DOCUMENT INEDIT

IONEL BEJENARU

Personalitate marcantă, extrem de laborioasă în vîltoarea marilor momente care au marcat jumătatea veacului trecut și însăși istoria noastră națională, Revoluția din 1848 și Unirea Principatelor din 1859 sub domnia luminoasă a lui Alexandru Ioan Cuza, Dimitrie Scarlat Miclescu și-a dedicat strădaniile, energiile, convingerile de-o viață triumfului idealurilor de propășire a țării, mereu consecvent cu ele, gata să depășească riscuri și opreliști, să le suporte canoanele iminente.

Botoșănean nu prin locul nașterii ci printr-o lungă perioadă de vreo trei decenii, ultimele ale existenței, trăite aici, tot atît de rodnică, multilaterală, importantă cu cealaltă a vieții, Dimitrie Scarlat Miclescu se înscrie în pleiada de botoșăneni, animată de aceleași arzătoare idealuri patruzeciopiste, unioniste, din care nu lipsesc Dimitrie Rallet, Grigore Alexandru Ghica, Th. Calimaki, Scarlat și Costachi Vârnăv, Mihai și George Cuciureanu, I. V. Adrian, Nicolae Pisoski, George Tăutu, Ion Docan sau George Hasnaș, de multe ori în colaborare apropiată, prietenie, chiar¹.

Cîteva repere biografice de bază se cuvin a fi marcate, poate și pentru a recompune aprecierea pe care Mihail Kogălniceanu i-a dedicat-o într-o ședință a Camerei din 21 februarie 1887 : „...om care a jucat un rol însemnat în țara aceasta, care a purtat un nume din cele mai mari din Moldova... Dimitrie Miclescu e o figură care va sta și în istorie“².

Fiul cel mare al marelui logofăt Scarlat Miclescu și al Mariei, născută Beldiman, Dimitrie Scarlat s-a născut la Iași, la 29 februarie 1820. Anii de învățătură, cu poetul Scavinski, cu francezul Malgouverné, Academia Mihăileană i-au marcat formația culturală, solidă, sub semnul nevoii de continuă primenire, slujind idealuri înalte³. Se avîntă pe făgașul luptei revoluționare, activînd în Asociația patriotică din Moldova, alături de Theodor Râșcanu, Vasile Mălinescu, Alexandru I. Cuza, Grigore Cuza, Grigore Carp, atît la HOLMU, unde pulsa centrul mișcării,

1 Vezi „Clopotul“, Botoșani, 2, 16, 23 VI ; 7 și 21 VII/1978 (I. Bejenaru, „Botoșăneni participanți la revoluția de la 1848).

2 „Prutul“, Botoșani, an I, nr. 4, 28 noiembrie 1896, p. 1-2.

3 *Ibidem*.

unde T. Râșcanu, secretarul Asociației, își avea proprietățile, cît și în țară, pregătind terenul propice începerii revoluției în Moldova⁴. Funcțiile oficiale cu care este creditat — judecătorești — candidat (supleant) în Divanul apelativ din Iași (1846), consilier (șlen) — 1847 nu-l împiedică să se situeze între opozanții regimului abuziv, în discreditare, al lui Mihail Sturdza, momentele revoluției din Moldova găsindu-l printre participanți, prigoana inițiată de autorități obligîndu-l să se refugieze, ca pe ațiția alții, la moșia Hoceni (Fălciu), proprietatea unchiului său, Beldiman⁵.

Își recapătă funcțiile sub Grigore Alexandru Ghica, bucurîndu-se de încrederea Domnitorului, consacrîndu-se cu vechii săi tovarăși cauzei Unirii. Semnează, împreună cu mulți alții, petiția adresată la 7/19 febr. 1857 Marilor Puteri — semnatare ale Tratatului de la Paris, demascînd activitatea caimacamului Teodor Balș⁶. Deputat în Adunarea ad-hoc, ales împreună cu Costache Rolla, cu cele mai multe voturi, din partea districtului Iași, în august 1857⁷, reprezentant al ținutului Dorohoi în Adunarea electivă în 1859⁸, ministru secretar de stat la Departamentul lucrărilor publice⁹, la 15 ianuarie 1859 — 6 martie 1859, apoi la Departamentul finanțelor¹⁰, la 29 august 1859 — 6 noiembrie 1859, Dimitrie Scarlat Miclescu probează atașamentul la cauza Unirii, față de prietenul și Domnul Alexandru Ioan Cuza¹¹.

Retras scurt timp la Cotnari, 1861¹², cu treceri și pe la Dorohoi, el se va stabili și activa apoi la Botoșani, moment asupra căreia vom reveni imediat, încercînd să-i definim aspectele.

Un loc deosebit în activitatea politică îl constituie prestarea atribuțiilor date de investirea sa de către Domnul Cuza, după 2 mai 1864, cu rolul de comisar pentru problemele legii rurale, activitate care îl va absorbi cu toată ființa și capacitatea dar care, prin contactul direct cu lumea satului, avea să-i provoace o mare dezamăgire, marcată totodată de stări protestatare. Victor Slăvescu publică în numărul din august 1942 al R.F.R. un text inedit — un raport al lui Dimitrie Scarlat Miclescu adresat lui Cuza Vodă, în 1865, extrem de grăitor în această privință, conturîndu-ni-l cum nu se poate mai bine pe autorul acestuia. Desprindem cîteva secvențe: „Primăriile rurale delaolaltă sînt într-o stare de dezordine: primarii nu-și înțeleg chemarea funcțiunii lor. Locuitorii de prin sate care văzîndu-se deodată eliberați de sub tutela pro-

4 I.S.I.S.P., „Rolul maselor populare în făurirea unirii Principatelor Române” (1859), Ed. Pol., București, 1979, p. 69.

5 „Prutul”, nr. cit.

6 „Din vremea lui Cuza Vodă. Un raport al lui Dimitrie Scarlat Miclescu (1865), în „Rev. F. Reg.”, an IX, nr. 8, 1 aug. 1942, p. 397.

7 Documente privind Unirea Principatelor, vol. I.

Documente interne (1854—1857), Ed. Acad. R.P.R., Buc., 1961, p. 199.

8 „Dezbaterile oficiale de la Adunările Elective”, Tip. Modernă, 1886, p. 2 și „Steaua Dunării”, Iași, 18 decembrie 1858, p. 1.

9 „Steaua Dunării”, Iași, an IV, nr. 12, 19 ianuarie 1859, p. 2.

10 „Prutul”, nr. cit.

11 Vezi și Victor Slăvescu, art. cit.

12 „Prutul”, nr. cit.

prietarilor sînt abandonăți și fără nici un sprijin, ci nu mai știu în nevoia lor de astăzi la cine să cer ajutor și povățuire, de se adresează la primarii aleși de ei aceștia le sînt trădători și de rea credință ; de aleargă ei la subprefecți, aceștia numai la ocazia executării birului și altor contribuții îi vizitează și îi cercetează ; iar de mai apelează și cer dreptate la prefect atunci vai de ei !... Legea rurală s-a aplicat cu totul în contra scopului ei cel folositoriu națiunii și în contra principiului de dreptate... În mare parte din județele Iași, Botoșani și Dorohoi recolta a lipsit cu totul, păpușoi și nutrețul vitelor au ajuns la prețuri nemăsurate... Viul adevăr este, prea Înălțate Doamne, că legea rurală s-a stropșit și s-a denaturat în toate părțile din județul Botoșani, Fălticeni, Romanul și o mare parte și a Iașilor... Cu școalele sătești din județul Iași, este o pură jucărie. Profesorii sînt niște băietani proști și vicioși“. Și, mai scrie Miclescu în raport : „Prea Înălțate Doamne, vă încredințez că locuința mea în Cotnari displace la toți agenții guvernului... le este de dorit să scape de un avocat al țăranilor care din timp în timp vine de îi supără cerînd dreptate pentru acei ce legea le-o dă“¹³. Nu întîmplător i s-a zis „amicul țăranilor“, renunțînd pînă și la numele sunător al Micleștilor, devenind simplu „Dumitru sin Scarlat“, schimbînd pînă și straiele de boier cu ale omului de la țară. De altfel pe piatra de mormînt din cimitirul „Eternitatea“ din Botoșani întîlnim notația „Apărătorul țăranilor“.

La Botoșani, ca avocat — decan al baronului, ca profesor la Liceu, editor și publicist — a scos aici, la Botoșani, „Opiniunea“¹⁴ — 1867 și, se pare, „Cucoșul în prag“¹⁵, o revistă politico-literară, plină de umor și sarcasm, — s-a afirmat totodată ca un om politic de curaj, de atitudine, exprimate deschis — plătînd aceasta uneori cu luni de detenție — ; avea să fie ales la întronizarea din 30 ianuarie 1891, de constituire, din sala Marchian, președinte al „Ligii Moldovei“¹⁶, va activa în comitetul pentru ajutorarea incediaților din orașul Botoșani, ca vicepreședinte, comitet înființat în urma sinistrului din 3 iunie 1887 care a distrus orașul¹⁷ (președintele fiind Theodor Calimaki) ; se va manifesta ca un animator cultural, fiind de altfel membru fondator al „Ateneului“ din Botoșani — 4 noiembrie 1889¹⁸.

S-a distins ca autor de piese de teatru, canțonete, relevîndu-se și prezențele în „Steaua Dunării“.

Dimitrie Scarlat Miclescu a încetat din viață la Botoșani, în noiembrie 1896. Presa care apărea aici nu uita să-l numească „fost prieten și ministru al lui Cuza Vodă“¹⁹, răsturnarea acestuia fiind, de altfel, „durerea cea mare a vieții sale politice“.

Documentul la care ne vom referi, aflat în patrimoniul Muzeului județean de istorie din Botoșani (N.I.M. 1436), este un original (38/27 cm),

13 Victor Slăvescu, *art. cit.*, p. 400.

14 „Dicționarul literaturii...“, Ed. Acad. R.S.R., Buc., 1979, p. 565.

15 Victor Slăvescu, *rt. cit.*, p. 398.

16 „Libertatea“, an II, nr. 95, 31 ianuarie 1981, p. 1-2.

17 „Vocan Botoșanilor“, an VIII, nr. 25, 21 iunie 1887, p. 1.

18 „Libertatea“, Botoșani, nr. 40, 9 noiembrie 1889, p. 2-3.

19 „Prutul“, an I, nr. 3, 21 noiembrie 1896 și nr. 4, 28 noiembrie, 1896, p. 3.

scris pe hîrtie, cu virtuți caligrafice, de Dimitrie Scarlat Miclescu (de altfel, în stînga jos, lizibilă, completă, apare semnătura autografă). Este un Act de veșnică vînzare prin care Dimitrie Scarlat Miclescu vinde lui Iancu Dimitriu moșia Saucenița din districtul Dorohoi pe „temeiul plenipotenței ce are de la consoarta sa dumneaai vorniceasa Catinca Miclescu“, care a fost „dăinuită prea iubitului nostru fiu Constantin Mina“ dar vîndută acum „spre a se plăti datoriile contracte de mine“. Sînt arătate clauzele vînzării : Moșia se dă în cîtimea de fâlci cît se află după documente și după stăpînirea de astăzi, precît și eu o am cumpărat-o de la D-lui Petru Mavrogheni cu acte întărite de desființata Curte de întărituri. Datat 1863 iunie 18 zile. Pe verso e însoțit de un act de autentificare al Tribunalului Districtului Dorohoi din 1863 august 16, semnat de președinte și sigilat.

Principalele Romane
1. No. 1.

Principalele Romane

1. Principalele Romane sunt cele care au fost în vigoare în timpul
domniei lui Traian. Acestea sunt: 1. Principalele Romane
2. Principalele Romane 3. Principalele Romane 4. Principalele Romane
5. Principalele Romane 6. Principalele Romane 7. Principalele Romane
8. Principalele Romane 9. Principalele Romane 10. Principalele Romane
11. Principalele Romane 12. Principalele Romane 13. Principalele Romane
14. Principalele Romane 15. Principalele Romane 16. Principalele Romane
17. Principalele Romane 18. Principalele Romane 19. Principalele Romane
20. Principalele Romane 21. Principalele Romane 22. Principalele Romane
23. Principalele Romane 24. Principalele Romane 25. Principalele Romane
26. Principalele Romane 27. Principalele Romane 28. Principalele Romane
29. Principalele Romane 30. Principalele Romane 31. Principalele Romane
32. Principalele Romane 33. Principalele Romane 34. Principalele Romane
35. Principalele Romane 36. Principalele Romane 37. Principalele Romane
38. Principalele Romane 39. Principalele Romane 40. Principalele Romane
41. Principalele Romane 42. Principalele Romane 43. Principalele Romane
44. Principalele Romane 45. Principalele Romane 46. Principalele Romane
47. Principalele Romane 48. Principalele Romane 49. Principalele Romane
50. Principalele Romane 51. Principalele Romane 52. Principalele Romane
53. Principalele Romane 54. Principalele Romane 55. Principalele Romane
56. Principalele Romane 57. Principalele Romane 58. Principalele Romane
59. Principalele Romane 60. Principalele Romane 61. Principalele Romane
62. Principalele Romane 63. Principalele Romane 64. Principalele Romane
65. Principalele Romane 66. Principalele Romane 67. Principalele Romane
68. Principalele Romane 69. Principalele Romane 70. Principalele Romane
71. Principalele Romane 72. Principalele Romane 73. Principalele Romane
74. Principalele Romane 75. Principalele Romane 76. Principalele Romane
77. Principalele Romane 78. Principalele Romane 79. Principalele Romane
80. Principalele Romane 81. Principalele Romane 82. Principalele Romane
83. Principalele Romane 84. Principalele Romane 85. Principalele Romane
86. Principalele Romane 87. Principalele Romane 88. Principalele Romane
89. Principalele Romane 90. Principalele Romane 91. Principalele Romane
92. Principalele Romane 93. Principalele Romane 94. Principalele Romane
95. Principalele Romane 96. Principalele Romane 97. Principalele Romane
98. Principalele Romane 99. Principalele Romane 100. Principalele Romane

Principalele Romane

Principalele Romane